

Na podlagi tretjega odstavka 21. člena, tretjega odstavka 27. člena in za izvajanje četrtega odstavka 154. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-1O, 78/23 – ZUNPEOVE, 23/24 in 21/25 - ZOPVOOV) izdaja Vlada Republike Slovenije

UREDBO
o merilih za določitev, kdaj je zemeljski izkop, ki nastaja pri gradnji, stranski proizvod in ne odpadek

1. člen
(vsebina in namen)

(1) Ta uredba s ciljem spodbujanja trajnostne rabe virov določa podrobna merila za določitev, kdaj je zemeljski izkop, ki nastaja pri gradnji in je namenjen za uporabo izven gradbišča, na katerem je nastal, stranski proizvod in ne odpadek.

(2) Uporaba zemeljskega izkopa kot stranskega proizvoda iz prejšnjega odstavka je:

1. vnos zemeljskega izkopa iz zgornjega dela tal (rodovitna zemlja) v ali na tla v korist kmetijstvu ali za ekološko izboljšanje tal, pri čemer morajo biti upoštevane tudi zahteve za ekosistemske storitve tal iz predpisa, ki ureja predelavo odpadkov mineralnega izvora v nadomestne gradbene materiale in o njihovi uporabi,

2. zasipanje izkopanih območij z zemeljskim izkopom iz spodnjega dela tal ali iz mineralnih materialov matične podlage naravnega izvora ali iz mešanice obeh, le ob upoštevanju dovoljenih področij uporabe zemeljskih izkopov iz predpisa, ki ureja predelavo odpadkov mineralnega izvora v nadomestne gradbene materiale in o njihovi uporabi,

3. uporaba zemeljskega izkopa iz spodnjega dela tal ali mineralnih materialov matične podlage naravnega izvora ali mešanice obeh pri gradnji gradbenih inženirskih objektov, le ob upoštevanju dovoljenih področij uporabe zemeljskih izkopov iz predpisa, ki ureja predelavo odpadkov mineralnega izvora v nadomestne gradbene materiale in o njihovi uporabi,

4. proizvodnja gradbenih proizvodov iz zemeljskega izkopa iz mineralnih materialov matične podlage naravnega izvora kot surovine v tej proizvodnji v skladu z zahtevami uredbe EU, ki ureja harmonizirana pravila za trženje gradbenih proizvodov.

(3) Uporaba iz prejšnjega odstavka je dovoljena, če gre za:

1. ukrepe agromelioracije v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča,
2. gradnjo, za katero je izdano gradbeno dovoljenje,
3. vzdrževalna dela v javno korist, za katera je potrjen projekt za izvedbo,
4. sanacijska rudarska dela v skladu s predpisi, ki urejajo rudarstvo, in za katera je potrjen rudarski projekt za opustitev izvajanja rudarskih del, ali
5. proizvodnjo gradbenih proizvodov, za katero je pridobljeno dovoljenje za izkoriščanje mineralnih surovin v skladu s predpisi, ki urejajo rudarstvo.

2. člen
(uporaba)

(1) Ta uredba se uporablja za zemeljski izkop:

1. ki je nastal na gradbišču, na katerem se gradnja izvaja na podlagi:
 - izdanega pravnomočnega gradbenega dovoljenja v skladu z zakonom, ki ureja graditev, ali
 - na podlagi potrjenega projekta za izvedbo vzdrževalnih del v javno korist, za katere je v posebnem zakonu ali predpisu, izdanem na podlagi takšnega posebnega zakona, določeno, da se za zagotavljanje opravljanja določene vrste gospodarske javne službe lahko spremeni tudi zmogljivost objekta in z njo povezana velikost objekta,

2. ki ga v skladu z gradbenim dovoljenjem ali projektom za izvedbo vzdrževalnih del v javno korist iz prejšnje točke ni mogoče uporabiti na gradbišču, kjer je nastal, v celotnem obdobju gradnje pa je takega viška zemeljskega izkopa najmanj 25.000 t, in

3. za katerega pred prenosom končni uporabnik potrdi, da je njegova uporaba zagotovljena in da bo uporabljen najkasneje v treh letih za namen iz drugega odstavka prejšnjega člena.

(2) Viški mineralne surovine iz osmega odstavka 92. člena Zakona o rudarstvu (ZRud-1) (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ, 54/22 in 78/23 – ZUNPEOVE), ki izpolnjujejo vse zahteve iz te uredbe, izpolnjujejo pogoje iz druge točke osmega odstavka 92. člena Zakona o rudarstvu (ZRud-1) (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ, 54/22 in 78/23 – ZUNPEOVE) za stranski proizvod v skladu s predpisi, ki urejajo odpadke.

3. člen **(izrazi)**

(1) Izrazi, uporabljeni v tej uredbi, pomenijo:

1. **imetnik** je investitor ali druga fizična ali pravna oseba, ki ima v posesti zemeljski izkop;
2. **končni uporabnik** je imetnik, ki zemeljski izkop, ki je stranski proizvod, uporabi za enega ali več namenov uporabe, dovoljenih po tej uredbi;
3. **proizvajalec** je investitor, ki zemeljski izkop prvič prenese na končnega uporabnika kot zemeljski izkop, ki je stranski proizvod;
4. **razredi onesnaženosti** so razredi onesnaženosti za zemeljske izkope iz predpisa, ki ureja predelavo odpadkov mineralnega izvora v nadomestne gradbene materiale in o njihovi uporabi, ki se razlikujejo po kakovosti zaradi različnih parametrov onesnaženosti;
5. **serija** je tista masa zemeljskega izkopa istega razreda onesnaženosti, ki nastane pri gradnji na enem gradbišču, in ki ga bo proizvajalec kot stranski proizvod v celoti prenesel na enega končnega uporabnika;
6. **usposobljeno osebje** so posamezniki, ki imajo potrebno znanje ali izkušnje za spremljanje in ocenjevanje lastnosti zemeljskega izkopa.

(2) Izraz **tla** je opredeljen v zakonu, ki ureja varstvo okolja, izrazi **gradbeni inženirski objekt, gradnja, gradbišče, investitor, objekt, in vzdrževalna dela v javno korist** so opredeljeni v zakonu, ki ureja graditev, izrazi **mineralne nečistoče, področje uporabe, stranski proizvod in tujki** pa v predpisu, ki ureja predelavo odpadkov mineralnega izvora v nadomestne gradbene materiale in o njihovi uporabi.

4. člen **(merila za zemeljski izkop)**

(1) Zemeljski izkop iz prvega odstavka 2. člena te uredbe je stranski proizvod in ne odpadek, kadar so ob prenosu s proizvajalca na končnega uporabnika izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

1. gradnja, pri kateri nastane zemeljski izkop, poteka v skladu z merili iz 1. dela preglednice iz Priloge 1, ki je sestavni del te uredbe,
2. zemeljski izkop, ki nastane pri gradnji, izpolnjuje merila iz 2. dela preglednice iz Priloge 1 te uredbe,
3. prenos zemeljskega izkopa z območja gradbišča, kjer je nastal, je v skladu z merili iz 3. dela preglednice iz Priloge 1 te uredbe, in
4. proizvajalec izpolnjuje zahteve iz 5., 6., 7. in 8. člena te uredbe.

5. člen **(vpis v register)**

(1) Proizvajalec se mora za vsako gradbišče iz prvega odstavka 2. člena te uredbe za vsako serijo pred prvim prenosom zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod, na končnega uporabnika, v skladu z

zakonom, ki ureja varstvo okolja, vpisati v evidenco upravljavcev naprav ali izvajalcev dejavnosti, ki morajo svojo napravo ali dejavnost prijaviti ministrstvu.

(2) V evidenci upravljavcev in izvajalcev dejavnosti opis dejavnosti proizvajalca sestavljajo naslednji podatki:

- a. lokacija nastajanja zemeljskega izkopa kot stranskega proizvoda z navedbo podatkov o parcelnih številkah in koordinatah centroida območja nastajanja zemeljskega izkopa na gradbišču,
- b. način uporabe zemeljskega izkopa kot stranskega proizvoda v skladu z načini uporabe iz tretjega odstavka 1. člena te uredbe,
- c. masa zemeljskega izkopa kot stranskega proizvoda ločeno po posameznem načinu uporabe iz prejšnje točke tega odstavka,
- d. lokacija uporabe zemeljskega izkopa kot stranskega proizvoda z navedbo podatkov o parcelnih številkah in poligonu območja uporabe zemeljskega izkopa, določenega s koordinatami državnega koordinatnega sistema D96/TM, če gre za način uporabe iz 1. do 4. točke iz tretjega odstavka 1. člena te uredbe, in
- e. podatki o osebah, ki so končni uporabniki zemeljskega izkopa kot stranskega proizvoda za vsak način uporabe zemeljskega izkopa kot stranskega proizvoda iz točke b. tega odstavka.

6. člen

(izjava o skladnosti zemeljskega izkopa)

(1) Proizvajalec za vsako serijo zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod, izda izjavo o skladnosti zemeljskega izkopa po vzorcu iz Priloge 2, ki je sestavni del te uredbe.

(2) Izjava o skladnosti iz prejšnjega odstavka je veljavna, ko jo s podpisom potrdi proizvajalec.

(3) Proizvajalec posreduje končnemu uporabniku kopijo podpisane izjave o skladnosti zemeljskega izkopa v elektronski, na zahtevo pa lahko tudi v pisni obliki.

(4) Proizvajalec mora izvod izjav iz prvega odstavka hraniti najmanj 10 let po datumu izdaje in jih na zahtevo posredovati ministrstvu ali pristojnemu inšpektorju.

7. člen

(izjava končnega uporabnika o zagotavljeni uporabi)

(1) Končni uporabnik izda izjavo o zagotavljeni uporabi zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod, po vzorcu iz Priloge 3, ki je sestavni del te uredbe.

(2) Končni uporabnik z izjavo iz prejšnjega odstavka potrdi, da potrebuje zemeljski izkop in da ga bo uporabil najkasneje v treh letih od datuma prevzema od proizvajalca za enega ali več namenov uporabe iz drugega odstavka 1. člena te uredbe.

(3) Izjava o zagotavljeni uporabi zemeljskega izkopa je veljavna, ko jo s svojim podpisom potrdi končni uporabnik.

(4) Končni uporabnik posreduje proizvajalcu kopijo podpisane izjave v elektronski, na zahtevo pa lahko tudi v pisni obliki.

(5) Proizvajalec mora izjave iz prvega odstavka tega člena hraniti najmanj 10 let po prejemu.

8. člen

(sistem upravljanja kakovosti)

(1) Proizvajalec vzpostavi in vodi sistem upravljanja kakovosti, s katerim izkazuje izpolnjevanje meril iz 4. člena te uredbe.

(2) Sistem upravljanja kakovosti obsega opis dokumentiranih postopkov, in vključuje:

1. nadzor sprejemljivosti zemeljskega izkopa, ki nastaja pri gradnji, kot je določeno 1. delu preglednice iz Priloge 1 te uredbe,
2. spremljanje kakovosti zemeljskega izkopa, ki nastaja pri gradnji, vključno z izjavo, da zemeljski izkop ni bil obdelan, kot je določeno v 2. delu preglednice iz Priloge 1 te uredbe,
3. nadzor, sledljivost, kvantifikacijo in identifikacijo vsake serije stranskega proizvoda, ki se prenesene končnemu uporabniku, z upoštevanjem pogojev za nadaljnjo uporabo stranskega proizvoda iz izjave končnega uporabnika, kot je določeno v 3. delu preglednice iz Priloge 1 te uredbe;
4. posebne zahteve za spremljanje in vodenje evidenc, ki so za vsako merilo določene v Prilogi 1 te uredbe.

(3) Proizvajalec mora sistem upravljanja kakovosti na zahtevo dati na vpogled ministrstvu ali pristojnemu inšpektorju iz 15. člena te uredbe.

9. člen

(evidenca o namenu in načinu uporabe zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod)

(1) Končni uporabnik zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod, mora voditi evidenco o namenu in načinu uporabe zemeljskega izkopa, ki vsebuje podatke o:

1. namenu uporabe iz drugega odstavka 1. člena te uredbe,
2. lokaciji uporabe, opredeljeni s parcelnimi številkami in poligonom območja uporabe zemeljskega izkopa, določenega s koordinatami državnega koordinatnega sistema D96/TM,
3. masi uporabljenega zemeljskega izkopa,
4. številki in vrsti upravnega akta, ki dovoljuje uporabo na lokaciji iz 2. točke tega odstavka, in
5. datumu ali obdobju uporabe zemeljskega izkopa za namen iz 1. točke tega odstavka.

(2) Končni uporabnik zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod, mora evidenco iz prejšnjega odstavka hraniti najmanj deset let in jo na zahtevo predložiti ministrstvu ali pristojnemu inšpektorju.

10. člen

(poročanje)

(1) Proizvajalec, ki zemeljski izkop prenese na končnega uporabnika kot zemeljski izkop, ki je stranski proizvod, mora najpozneje do 31. marca tekočega leta ministrstvu za preteklo koledarsko leto predložiti podatke o masi zemeljskega izkopa kot stranskega proizvoda po posameznem načinu uporabe iz drugega odstavka 1. člena te uredbe.

(2) Proizvajalec mora na zahtevo ministrstva ali pristojnega inšpektorja predložiti tudi poročila o izvedeni analizi vzorcev iz 11. člena te uredbe in o razvrstitvi zemeljskega izkopa v razred onesnaženosti iz 12. člena te uredbe.

11. člen

(vzorčenje in analiza vzorcev)

Proizvajalec zagotovi izvedbo vzorčenja in analize zemeljskega izkopa v skladu s predpisom, ki ureja predelavo odpadkov mineralnega izvora v nadomestne gradbene materiale in o njihovi uporabi.

12. člen

(razvrstitev zemeljskega izkopa v razred onesnaženosti)

(1) Proizvajalec mora zagotoviti razvrstitev zemeljskega izkopa v enega od razredov onesnaženosti v skladu s predpisom, ki ureja predelavo odpadkov mineralnega izvora v nadomestne gradbene materiale in o njihovi uporabi.

- (2) Razvrstitev zemeljskega izkopa v razred onesnaženosti je treba izvesti:
- a) za vsakih začetnih 5.000 t zemeljskega izkopa, ali
 - b) vsake štiri tedne, če v tem obdobju nastaja manj kot 5.000 t zemeljskega izkopa.

(3) Če količina nastalega zemeljskega izkopa presega 5.000 ton in se izkop izvaja več kot štiri tedne, je največje letno število razvrstitev zemeljskega izkopa v razred onesnaženosti enako 24, ne glede na količino nastajanja le tega v tem obdobju.

13. člen **(skladnost)**

Končni uporabnik mora za zemeljski izkop, ki je stranski proizvod, pred njegovo uporabo, poleg zahtev za zemeljski izkop iz te uredbe izpolniti tudi druge zahteve iz predpisov, ki urejajo uporabo zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod, predvsem pa uredbe EU, ki ureja določitev harmoniziranih pravil za trženje gradbenih proizvodov, če se zemeljski izkop uporablja kot surovina v proizvodnji gradbenih proizvodov.

14. člen **(odgovornost)**

- (1) Proizvajalec je v celoti odgovoren za dejanja, ki jih izvede njegovo usposobljeno osebje.
- (2) Proizvajalec s pripravo izjave o skladnosti zemeljskega izkopa prevzame odgovornost za skladnost zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod, z navedenimi lastnostmi.
- (3) Končni uporabnik v celoti prevzema odgovornost za uporabo zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod.
- (4) Končni uporabnik je odgovoren zagotoviti uporabo prevzetega zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod, najkasneje v treh letih od datuma prevzema od proizvajalca, sicer se prevzeta količina zemeljskega izkopa šteje za odlaganje odpadkov v skladu s predpisom, ki ureja odlagališča odpadkov.

15. člen **(inšpekcijski nadzor)**

- (1) Nadzor nad izvajanjem posameznih določb te uredbe opravljajo tržni inšpektorji, gradbeni inšpektorji in inšpektorji, pristojni za varstvo okolja.
- (2) Tržni inšpektorji izvajajo nadzor nad stranskimi proizvodi.
- (3) Gradbeni inšpektorji izvajajo nadzor nad gradnjo.
- (4) Inšpektorji, pristojni za okolje, izvajajo nadzor pri končnih uporabnikih, če ti zemeljskih izkopov, ki so stranski proizvod, ne uporabijo v skladu z drugim ali tretjima odstavkom 1. člena te uredbe.

16. člen **(prekrški)**

- (1) Z globo 40.000 do 75.000 eurov se kaznuje pravna oseba, ki je proizvajalec, če:
 1. za zemeljski izkop, ki je stranski proizvod, uporabi zemeljski izkop v nasprotju z 2. členom te uredbe,
 2. prenese na končnega uporabnika zemeljski izkop, ki je stranski proizvod, in ne izpolnjuje meril iz 4. člena te uredbe,

3. se za vsako serijo z vsakega gradbišča pred prvim prenosom zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod, na končnega uporabnika, ne vpiše v register v skladu s 5. členom te uredbe,

4. pred prenosom zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod, ne zagotovi izjave o skladnosti v skladu s 6. členom te uredbe,

5. ne vodi sistema vodenja kakovosti v skladu z 8. členom te uredbe,

6. ne poroča v skladu z 10. členom te uredbe,

7. ne zagotavlja vzorčenja in analiz v skladu z 11. členom te uredbe, in

8. ne zagotavlja razvrstitve zemeljskega izkopa v razred onesnaženosti v skladu z 12. členom te uredbe.

(2) Z globo 40.000 do 75.000 eurov se kaznuje pravna oseba, ki je končni uporabnik, če:

1. uporabi zemeljski izkop, ki je stranski proizvod v nasprotju z drugim ali tretjim odstavkom 1. člena te uredbe,

2. ne uporabi zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod, najkasneje v treh letih od datuma prevzema od proizvajalca,

3. uporabi zemeljski izkop, ki je stranski proizvod in ne izpolnjuje meril iz 4. člena te uredbe,

4. uporabi zemeljski izkop, ki je stranski proizvod, brez pridobljene izjave o skladnosti zemeljskega izkopa v skladu z tretjim odstavkom 6. člena te uredbe,

5. ne zagotovi izjave o zagotovljeni uporabi zemeljskega izkopa v skladu s 7. členom te uredbe, in

6. ne zagotavlja vodenja evidence v skladu z 9. členom te uredbe.

(3) Z globo od 2.000 do 3.500 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(4) Z globo od 1.200 do 4.000 eurov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki stori prekršek iz prvega ali drugega odstavka tega člena.

17. člen **začetek veljavnosti**

Ta uredba začne veljati 1. januarja 2026.

Št.
Ljubljana,
EVA 2025-2570-0032

Vlada Republike Slovenije
dr. Robert Golob l .r.
Predsednik

PRILOGA 1
Merila za zemeljski izkop, ki je stranski proizvod in ne odpadek

Preglednica: Merila za zemeljski izkop, ki je stranski proizvod

	Merila	Zahteve lastnega preverjanja
1. del: gradnja		
1.1	Pri gradnji je nastalo več kot 25.000 ton zemeljskega izkopa, ki ga ni mogoče uporabiti za gradnjo na gradbišču, kjer je nastal, in zato predstavlja višek zemeljskih izkopov pri gradnji, pri čemer nastanek zemeljskega izkopa ni primarni cilj gradnje.	Proizvajalec ali njegovo usposobljeno osebje v gradbenem dnevniku dnevno beleži volumen nastalega zemeljskega izkopa in na podlagi volumna in sestave zemeljskega izkopa oceni njegovo maso ali zagotovi tehtanje zemeljskega izkopa.
1.2	Zemeljski izkop je naravnega izvora in je v svojem prvotnem stanju (ni obdelan).	Proizvajalec ali njegovo usposobljeno osebje sprotno opravlja vizualni pregled pri gradnji nastalega zemeljskega izkopa ter zagotovi, da se zemeljski izkop, ki ni naravnega izvora, začasno skladišči ločeno od zemeljskega izkopa naravnega izvora, in se z njim ravna v skladu s predpisi o odpadkih.
1.3	Zemeljski izkop iz zgornjega dela tal se hrani ločeno od zemeljskega izkopa iz spodnjega dela tal in iz matične podlage.	Proizvajalec ali njegovo usposobljeno osebje na gradbišču vzpostavi prostor za ločeno hrambo zemeljskega izkopa iz zgornjega dela tal in ločeno hrambo zemeljskega izkopa iz spodnjega dela tal in iz matične podlage.
2. del: kakovost zemeljskega izkopa		
2.1	Serijski zemeljski izkop je razvrščena v razred onesnaženosti ZI-0, ZI-0* ali ZI-1 iz predpisa, ki ureja predelavo odpadkov mineralnega izvora v nadomestne gradbene materiale in o njihovi uporabi, in vsebuje manj kot 10 volumskih odstotkov mineralnih nečistoč in manj kot 2 masna odstotka tujkov.	Proizvajalec zagotovi izvedbo vzorčenja in analizo zemeljskega izkopa iz 11. člena te uredbe ter razvrstitev v enega od razredov onesnaženosti iz 12. člena te uredbe. Dokumentacija o vzorčenju in analizi zemeljskega izkopa ter njegovi razvrstitvi v razred onesnaženosti je del sistema vodenja kakovosti.
2.2	Serijski zemeljski izkop izpolnjuje zahteve iz izjave končnega uporabnika o zagotavljeni uporabi, kot jih je ta navedel v izjavi iz Priloge 3 te uredbe.	Proizvajalec ali njegovo usposobljeno osebje oceni zahteve iz izjave končnega uporabnika. Osebje, usposobljeno na področju prepoznavanja zemeljskih izkopov in njihove primernosti za nadaljnjo uporabo, z vizualnim pregledom preveri primernost pri gradnji nastalih zemeljskih izkopov.
3. del: prenos zemeljskega izkopa		
3.1	Proizvajalec je od končnega uporabnika za posamezno serijo prejel v celoti izpolnjeno izjavo končnega uporabnika iz Priloge 3 te uredbe.	Proizvajalec ali njegovo usposobljeno osebje dnevno evidentira sprejem izjav končnega uporabnika v evidenci iz 8. člena.
3.2	Proizvajalec za posamezno serijo v celoti izpolni izjavo o skladnosti iz Priloge 2 te uredbe.	Proizvajalec ali njegovo usposobljeno osebje dnevno evidentira izpolnjevanje izjav o skladnosti.

3.3	Proizvajalec je izjavo o skladnosti iz Priloge 2 te uredbe poslal končnemu uporabniku.	Proizvajalec ali njegovo usposobljeno osebje pred prenosom stranskega proizvoda končnemu uporabniku preveri izpolnjevanje merila iz točke 3.4 in vsako preverbo evidentira v evidenci iz 8. člena.
3.4	<p>3.6.1 Proizvajalec prenese zemeljski izkop iz zgornjega dela tal (rodovitna zemlja) na končnega uporabnika, ki je z izjavo iz Priloge 3 te uredbe zagotovil, da bo zemeljski izkop uporabil na način iz 1. točke drugega odstavka 1. člena te uredbe.</p> <p>3.6.2 Proizvajalec prenese zemeljski izkop iz spodnjega dela tal ali iz mineralnih materialov matične podlage naravnega izvora ali iz mešanice obeh na končnega uporabnika, ki je z izjavo iz Priloge 3 te uredbe zagotovil, da bo zemeljski izkop uporabil na način iz 2. ali 3. točke drugega odstavka 1. člena te uredbe.</p> <p>3.6.3 Proizvajalec prenese zemeljski izkop iz mineralnih materialov matične podlage naravnega izvora na končnega uporabnika, ki je z izjavo iz Priloge 3 te uredbe zagotovil, da bo zemeljski izkop uporabil na način iz 4. točke drugega odstavka 1. člena te uredbe.</p>	Proizvajalec ali njegovo usposobljeno osebje preveri, da se na končnega uporabnika prenese serija zemeljskega izkopa iz tistega dela tal (zgornji del tal/ spodnji del tal ali mineralni materiali matične podlage ali iz mešanica obeh/ mineralni materiali matične podlage), ki se sme uporabiti za predviden namen in vsako preverbo evidentira v evidenci iz 8. člena.
3.5	Proizvajalec prenese zemeljski izkop na končnega uporabnika, ki je z izjavo končnega uporabnika potrdil, da potrebuje zemeljski izkop in da ga bo uporabil najkasneje v treh letih za enega ali več namenov uporabe iz drugega odstavka 1. člena te uredbe.	Proizvajalec ali njegovo usposobljeno osebje preverita vsebino izjave končnega uporabnika in vsako preverbo evidentira v evidenci iz 8. člena.
3.6	Proizvajalec prenese zemeljski izkop na končnega uporabnika, ki je v izjavi končnega uporabnika navedel podatek o upravnem aktu iz tretjega odstavka 1. člena te uredbe, na podlagi katerega bo zemeljski izkop uporabil zakonito.	Proizvajalec ali njegovo usposobljeno osebje preverita vsebino izjave končnega uporabnika in tako preverbo evidentira v evidenci iz 8. člena.

PRILOGA 2

Izjava o skladnosti zemeljskega izkopa iz 6. člena te uredbe

1	Proizvajalec zemeljskega izkopa: Ime: <input style="width: 95%;" type="text"/> Naslov: <input style="width: 95%;" type="text"/> Kontaktna oseba: <input style="width: 95%;" type="text"/> Tel: <input style="width: 30%;" type="text"/> E-naslov: <input style="width: 95%;" type="text"/>	2	Identifikacijska številka serije: <input style="width: 95%;" type="text"/>
3	Območje nastajanja zemeljskega izkopa: a) Naslov lokacije izkopa: <input style="width: 95%;" type="text"/> b) Koordinate državnega koordinatnega sistema D96/TM, ki se nanašajo na lokacijo izkopa: Koordinate: N <input style="width: 15%;" type="text"/> E <input style="width: 15%;" type="text"/> c) ☐ Izjavi je priložen zemljevid gradbišča, ki določa območje lokacije, kjer je zemeljski izkop nastal.		
4	Gradnja: a) Opis gradnje: <input style="width: 95%;" type="text"/> b) ☐ Zemeljski izkop nastaja kot višek pri gradnji in ni primarni cilj gradnje. c) Namen uporabe zemeljskega izkopa: ☐ vnos zemeljskega izkopa iz zgornjega dela tal (rodovitna zemlja) v ali na tla v korist kmetijstvu ali za ekološko izboljšanje tal, ☒ zahteve za ekosistemske storitve tal so upoštevane, ☐ zasipanje izkopanih območij z zemeljskim izkopom iz spodnjega dela tal ali iz mineralnih materialov matične podlage naravnega izvora ali iz mešanice obeh, št. področja uporabe: <input style="width: 10%;" type="text"/> , ☐ gradnja gradbenih inženirskih objektov z zemeljskim izkopom iz spodnjega dela tal ali mineralnih materialov matične podlage naravnega izvora ali mešanice obeh, št. področja uporabe: <input style="width: 10%;" type="text"/> , ☐ proizvodnja gradbenih proizvodov iz zemeljskega izkopa iz mineralnih materialov matične podlage naravnega izvora. d) Količina zemeljskega izkopa v tonah: <input style="width: 15%;" type="text"/> in m ³ <input style="width: 15%;" type="text"/> . e) ☐ Zemeljski izkop ni bil obdelan in je v prvotnem stanju.		
	Kakovost zemeljskega izkopa: a) ☐ Snov ali predmet, ki je opredeljen kot stranski proizvod, je zemeljski izkop. b) Zemeljski izkop se razvršča v razred onesnaženosti: ☐ ZI-0/ ☐ ZI-0*/ ☐ ZI-1 in vsebuje manj kot 10 volumskih odstotkov mineralnih nečistoč ☐ in manj kot 2 masna odstotka tujkov ☐ . c) ☐ Izjavljam, da je zemeljski izkop z vidika škodljivih vplivov na okolje in zdravje ljudi primeren za neposredno uporabo na mestu končne uporabe brez nadaljnje obdelave.		
5	Podatki iz izjave končnega uporabnika o uporabi zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod: a) Identifikacijska številka izjave končnega uporabnika: <input style="width: 20%;" type="text"/> Datum izjave: <input style="width: 20%;" type="text"/> b) Namen končne uporabe: <input style="width: 95%;" type="text"/> c) Območje končne uporabe: par. št. <input style="width: 20%;" type="text"/> k.o. <input style="width: 20%;" type="text"/> koordinate državnega koordinatnega sistema D96/TM: N <input style="width: 15%;" type="text"/> E <input style="width: 15%;" type="text"/> e) ☐ Izjavi je priložen katastrski prikaz (v ustreznem merilu) območja lokacije uporabe zemeljskega izkopa.		
6	Podatki o končnem uporabniku: Ime: <input style="width: 95%;" type="text"/> Naslov: <input style="width: 95%;" type="text"/> Kontaktna oseba: <input style="width: 95%;" type="text"/> Tel: <input style="width: 30%;" type="text"/> E-naslov: <input style="width: 95%;" type="text"/>		
7	Izjava proizvajalca: ☐ Ta serija zemeljskega izkopa izpolnjuje vse zahteve iz meril za stranske proizvode iz Uredbe o merilih za določitev, kdaj je zemeljski izkop, ki nastaja pri gradnji, stranski proizvod in ne odpadek (Uradni list RS, št. NN/25). ☐ Izvod te izjave bom hranil najmanj 10 let po izdaji.		

	☐ Potrjujem, da so zgornji podatki popolni in točni: Ime odgovorne osebe: <input type="text"/>	
8	Podpis in žig družbe: <input type="text"/>	Datum izdaje izjave: <input type="text"/>

Z oznako v potrjujete posamezno navedbo.

Izjava je veljavna, če je v celoti izpolnjena in podpisana.

PRILOGA 3

Izjava končnega uporabnika zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod, iz 7. člena te uredbe

1	Podatki o končnem uporabniku: Ime: <input style="width: 90%;" type="text"/> Naslov: <input style="width: 90%;" type="text"/> Kontaktna oseba: <input style="width: 90%;" type="text"/> Tel: <input style="width: 30%;" type="text"/> E-naslov: <input style="width: 90%;" type="text"/>	2	Identifikacijska številka izjave: <input style="width: 90%;" type="text"/>
2	Količina in namen uporabe: Zagotavljam uporabo zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod, v količini <input style="width: 100px;" type="text"/> ton, ki je nastal pri proizvajalcu (ime, naslov) <input style="width: 500px;" type="text"/> , za namen uporabe: ☐ vnos zemeljskega izkopa iz zgornjega dela tal (rodovitna zemlja) v ali na tla v korist kmetijstvu ali za ekološko izboljšanje tal, ☐ zasipanje izkopanih območij z zemeljskim izkopom iz spodnjega dela tal ali iz mineralnih materialov matične podlage naravnega izvora ali iz mešanice obeh, ☐ gradnja gradbenih inženirskih objektov z zemeljskim izkopom iz spodnjega dela tal ali mineralnih materialov matične podlage naravnega izvora ali mešanice obeh, ☐ proizvodnja gradbenih proizvodov iz zemeljskega izkopa iz mineralnih materialov matične podlage naravnega izvora. Za uporabo je primeren zemeljski izkop, ki se razvršča v razred onesnaženosti: ☐ ZI-0/ ☐ ZI-0*/ ☐ ZI-1. Kratak opis uporabe: <input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/> ☐ Zagotavljam, da bom zemeljski izkop, ki je stranski proizvod, za zgornji namen uporabil najkasneje v treh letih od datuma prevzema od proizvajalca.		
3	Uporaba je dovoljena, ker gre za: ☐ ukrepe agromelioracije v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča, ☐ gradnjo, za katero je izdano pravnomočno gradbeno dovoljenje, št. področja uporabe: <input style="width: 50px;" type="text"/> , ☐ vzdrževalna dela v javno korist, za katera je potrjen projekt za izvedbo, št. področja uporabe: <input style="width: 50px;" type="text"/> , ☐ sanacijska rudarska dela v skladu s predpisi, ki urejajo rudarstvo, in za katera je potrjen rudarski projekt za opustitev izvajanja rudarskih del, št. področja uporabe: <input style="width: 50px;" type="text"/> , ☐ proizvodnjo gradbenih proizvodov, za katero je pridobljeno dovoljenje za izkoriščanje mineralnih surovin v skladu s predpisi, ki urejajo rudarstvo. Upravni akt, na podlagi katerega je uporaba dovoljena: Številka/oznaka: <input style="width: 300px;" type="text"/> Vrsta akta: <input style="width: 550px;" type="text"/> Datum poteka akta: <input style="width: 150px;" type="text"/>		
4	Lokacija uporabe zemeljskega izkopa: a) Območje končne uporabe: parc. št. <input style="width: 150px;" type="text"/> k.o. <input style="width: 100px;" type="text"/> , koordinate državnega koordinatnega sistema D96/TM: N <input style="width: 100px;" type="text"/> E <input style="width: 100px;" type="text"/> . b) ☐ Tej izjavi je priložen katastrski prikaz (v ustreznem merilu) območja lokacije uporabe zemeljskega izkopa.		
5	☐ Izvod te izjave bom hranil najmanj 10 let po izdaji te izjave. ☐ Potrjujem, da so zgornji podatki popolni in točni: Ime odgovorne osebe: <input style="width: 550px;" type="text"/>		
6	Podpis in žig družbe: <input style="width: 100%; height: 40px;" type="text"/>	Datum izdaje izjave: <input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>	

Z oznako v potrjujete posamezno navedbo.

Izjava je veljavna, če je v celoti izpolnjena in podpisana.

Obrazložitev:

V letu 2023 je v Republiki Sloveniji nastalo nekaj manj kot 11,4 milijona ton odpadkov, od katerih je bilo kar tri četrtine (skoraj 8,5 milijona ton) gradbenih odpadkov, od teh pa kar 79 odstotkov zemeljskih izkopov. S končnimi postopki je bilo v letu 2023 predelanih 10,7 milijona ton odpadkov, od tega skoraj 73 odstotkov po postopku zasipanja, pri čemer so s 7,4 milijona ton (95 odstotki) prevladovali gradbeni odpadki.

Direktiva (EU) 2018/851 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 2008/98/ES o odpadkih v uvodnih določbah navaja, da bi za spodbujanje trajnostne rabe virov in industrijske simbioze morale države članice sprejeti ustrezne ukrepe za olajšanje tega, da se snov ali predmet, ki nastane pri proizvodnem procesu, pri čemer glavni namen tega procesa ni proizvodnja te snovi ali predmeta, prizna za stranski proizvod, če se spoštujejo harmonizirani pogoji, uvedeni na ravni Unije. Na Komisijo je preneseno pooblastilo, da sprejeme izvedbene akte, s katerimi določi podrobna merila za uporabo statusa stranskega proizvoda, vendar takega predpisa še ni sprejela.

V skladu z Direktivo 2008/98/ES o odpadkih se s področja uporabe te direktive izvzame neonesnaženi del tal in drug naravno prisoten material, izkopen med gradbenimi deli, kadar se bo ta material zagotovo uporabil za gradnjo v svojem prvotnem stanju na mestu, kjer je bil izkopen. Ker zemeljski izkopi po količini predstavljajo daleč največji tok nastalih odpadkov v Republiki Sloveniji, želimo za povečanje trajnostne rabe virov za primerne zemeljske izkope ob izpolnjevanju vseh predpisanih pogojev jasno določiti, kdaj gre lahko za ostanek proizvodnje pri gradnji (stranski proizvod) in ne za odpadek, če je namenjen za določeno uporabo izven gradbišča, na katerem je nastal.

Direktiva 2008/98/ES o odpadkih, vključno z zadnjo spremembo (Direktiva (EU) 2018/851 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive 2008/98/ES o odpadkih) je v slovenski pravni red prenesena z Zakonom o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-10, 78/23 – ZUNPEOVE, 23/24 in 21/25 - ZOPVOOV; v nadaljnjem besedilu: ZVO-2), s katerim se v 27. členu uvaja tudi nabor pogojev, ki morajo biti izpolnjeni, da se snov ali predmet, ki nastane v proizvodnem procesu, katerega glavni namen ni proizvodnja navedene snovi ali predmeta, šteje za stranski proizvod in ne za odpadek. Štirje pogoji za spremembo pravnega statusa so: (a) nadaljnja uporaba ostanka proizvodnje je zagotovljena in ne le mogoča, (b) ostanek proizvodnje se lahko neposredno uporabi brez kakršne koli nadaljnje obdelave, razen običajnih industrijskih postopkov, (c) ostanek proizvodnje se proizvaja kot sestavni del proizvodnega procesa in (d) ostanek proizvodnje izpolnjuje zahteve, določene za njegovo uporabo s predpisi, ki urejajo proizvode, kemikalije, varstvo okolja in varovanje človekovega zdravja, nadaljnja uporaba tega ostanka proizvodnje pa ne bo škodljivo vplivala na okolje in zdravje ljudi.

Uredbo o merilih za določitev, kdaj je zemeljski izkop, ki nastaja pri gradnji, stranski proizvod in ne odpadek sestavlja 17 členov in tri priloge. Pravna podlaga za to uredbo so tretji odstavek 21. člena, tretji odstavek 27. člena in (za izvajanje) četrti odstavek 154. člena ZVO-2. V skladu z zahtevami iz ZVO-2 je predpisu Vlada določila:

1. način izpolnjevanja predpisanih podrobnih meril,
2. dokazila, s katerimi proizvajalci ostanka proizvodnje izkazujejo izpolnjevanje podrobnih meril,
3. postopek preverjanja izpolnjevanja predpisanih podrobnih meril,
4. način vodenja dokumentacije o izpolnjevanju predpisanih podrobnih meril in
5. način vodenja in čas hrambe evidence o namenu in načinu uporabe stranskega proizvoda.

Namen tega predpisa je določiti jasna merila, ki ob izpolnjevanju omogočajo določeno zakonito uporabo izven režima ravnanja z odpadki brez ogrožanja zdravja ljudi ali nevarnosti za okolje. To bi moralo prispevati k večji uporabi zemeljskih izkopov in zmanjšani uporabi primarnih surovin, hkrati pa razjasniti vse pravne okvire. Država je največji naročnik obnove in gradnje cest. Dolgotrajnost upravnih postopkov in stroški, povezani z ravnanjem z zemeljskimi izkopi v skladu s predpisi s področja odpadkov, prispevajo k ceni in učinkovitosti gradenj. Glavna korist za izvajalce gradenj je vzpostavitev nedvoumnih pravil za uporabo zemeljskih izkopov s statusom stranskega proizvoda, pri čemer lahko

pride do znatnih prihrankov primarnih surovin, zmanjšanja odlaganja odpadkov na odlagališčih ter časovnih in administrativnih prihrankov glede na stroške dovoljevanja ravnanja z odpadki. Bistvena je jasna opredelitev zahteve po izvajanju analiz zemeljskih izkopov in njihovo razvrščanje v razrede onesnaženosti ter določitev pravil za njegovo zakonito uporabo, ki bo zagotovila varovanje okolja in zdravja ljudi.

Prvi pogoj iz prvega odstavka 27. člena ZVO-2, da se snov ali predmet šteje za stranski proizvod, je zagotovilo nadaljnje uporabe te snovi ali predmeta. Da bi bil ta pogoj zagotovo izpolnjen, mora končni uporabnik pred prenosom zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod, proizvajalcu posredovati podpisano izjavo z relevantnimi podatki o zakoniti uporabi, s katero potrdi, da je uporaba zagotovljena in zakonita. Možne uporabe so v uredbi določno opredeljene ((i) vnos zemeljskega izkopa iz zgornjega dela tal (rodovitna zemlja) v ali na tla v korist kmetijstvu ali za ekološko izboljšanje tal, (ii) zasipanje izkopanih območij z zemeljskim izkopom iz spodnjega dela tal ali iz mineralnih materialov matične podlage naravnega izvora ali iz mešanice obeh, (iii) uporaba zemeljskega izkopa iz spodnjega dela tal ali mineralnih materialov matične podlage naravnega izvora ali mešanice obeh pri gradnji gradbenih inženirskih objektov in (iv) proizvodnja gradbenih proizvodov iz zemeljskega izkopa iz mineralnih materialov matične podlage naravnega izvora kot surovine v tej proizvodnji) in morajo biti zakonite ((i) ukrepi agromelioracije v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijska zemljišča, (ii) gradnja, za katero je izdano gradbeno dovoljenje, (iii) vzdrževalna dela v javno korist, za katera je potrjen projekt za izvedbo, (iv) sanacijska rudarska dela v skladu s predpisi, ki urejajo rudarstvo, in za katera je potrjen rudarski projekt za opustitev izvajanja rudarskih del, ali (v) proizvodnja gradbenih proizvodov, za katero je pridobljeno dovoljenje za izkoriščanje mineralnih surovin v skladu s predpisi, ki urejajo rudarstvo).

V zvezi z drugim pogojem, da se lahko snov ali predmet neposredno uporabi brez kakršne koli nadaljnje obdelave, razen običajnih industrijskih postopkov, mora proizvajalec vzpostaviti in voditi sistem vodenja kakovosti, s katerim spremlja kakovost zemeljskega izkopa, ki nastaja pri gradnji, vključno z izjavo, da zemeljski izkop ni bil obdelan.

V zvezi s tretjim pogojem, da se snov ali predmet proizvaja kot sestavni del proizvodnega procesa (da material izhaja iz lastnega proizvodnega procesa, ki pomeni „nenamerno pridobljen material“, v skladu z izrazom „stranski proizvod“, kot je opredeljen v sporočilu Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o razlagi o odpadkih in stranskih proizvodih z dne 21. februarja 2007) mora proizvajalec v gradbenem dnevniku dnevno beležiti volumen nastalega zemeljskega izkopa in na podlagi volumna in sestave zemeljskega izkopa oceniti njegovo maso ali zagotoviti tehtanje zemeljskega izkopa.

Izpolnjevanje četrtega pogoja, da nadaljnja uporaba snovi ali predmeta izpolnjuje vse s proizvodom, okoljem in varstvom zdravja povezane zahteve za določeno uporabo ter ne bo povzročila splošnega škodljivega vpliva na okolje ali zdravje ljudi. Končni uporabnik je odgovoren zagotoviti uporabo prevzetega zemeljskega izkopa, ki je stranski proizvod, najkasneje v treh letih od datuma prevzema od proizvajalca, sicer se prevzeta količina zemeljskega izkopa šteje za odlaganje odpadkov v skladu s predpisom, ki ureja odlagališča odpadkov.

Ta predpis temelji na ustreznem varovanju zdravja ljudi in okolja ter določa, v katerih primerih se zemeljski izkop štejejo za stranske proizvode in v katerih primerih ne (in mora biti zagotovljeno ravnanje z njimi v skladu s predpisi o odpadkih). Z določitvijo meril za izpolnjevanje pogojev je zagotovljeno tudi varovanje zdravja ljudi in okolja, saj so določena merila, v skladu s katerimi se zemeljski izkop, ki je stranski proizvod, lahko varno uporablja, vključno z obveznostmi glede sledljivosti pri njihovi uporabi. Kakršnakoli druga uporaba zemeljskih izkopov, ki ni v skladu s to uredbo, se ureja v skladu s predpisi o odpadkih, da je zagotovljeno ustrezno ravnanje z njimi ter ustrezno varovanje zdravja ljudi in okolja.

Poleg tega bo status stranskega proizvoda za zemeljski izkop zmanjšal administrativne ovire in olajšal pošiljanje stranskega proizvoda, za razliko od področja odpadkov, kjer je nadzor odpadkov bistven.

Sprejem predpisa je v skladu z načelom preglednosti, saj bodo vsi postopki obveščanja javnosti in javne obravnave natančno upoštevani, predpis pa bo pred sprejemom tudi predmet postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov ter pravil za storitve informacijske družbe, za namene izpolnjevanja določb Direktive (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe.

Sprejem predpisa sledi tudi uporabi načela učinkovitosti, saj uredba zagotavlja največjo učinkovitost pri doseganju ciljev z najnižjimi možnimi stroški njegove uporabe.

Sočasno sta v javni obravnavi tudi vsebinsko povezana predlog Uredbe o ravnanju z gradbenimi odpadki in predlog Uredbe o predelavi odpadkov mineralnega izvora v nadomestne gradbene materiale in o njihovi uporabi.